

Skipulagsstofnun
Sigmar Arnar Steingrímsson
Laugavegi 166
150 REYKJAVÍK

Garðabær, 04. nóvember 2016
2016040029/42-0
TB
tb

Hreinsistöð fráveitu á Akureyri, frummatsskýrsla, umsögn

Vísað er til bréfs frá Skipulagsstofnun, dags. 7. október sl., þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um frummatsskýrslu hreinsistöðvar fráveitu Akureyrar.

Ný hreinsistöð fráveitu Akureyrar verður örugglega mjög til bóta. Ákveðnir vankantar eru á frummatsskýrslunni sem vekja athygli en í henni er nánast engin umfjöllun um lífríki viðtakans. Fyrst og fremst er fjallað um efna og eðlisfræðilega þætti. Það er vissulega mikilvægt að öll viðmiðunarmörk um mengun séu virt og farið eftir reglugerðarákvæðum hvað það varðar enda er vernd lífríkis og heilsu manna ein megin ástæða þess að viðmiðunarmörk eru sett. Engar tvær aðstæður eru þó nákvæmlega eins. Það er rétt eins og kemur fram í frummatsskýrslunni að líklega stafar friðlýstum náttúruminum engin hættu af framkvæmdinni en að mati Náttúrufræðistofnunar ætti engu að síður að lýsa lífríki viðtakans og þá t.d. sérstaklega lífríki við frárennslisop og almennt lýsa hvaða lífverur eru líklegastar til að verða fyrir áhrifum frá þeim efnum sem berast út í umhverfið. Þetta er ekki gert. Vöktunaráætlun endurspeglar þetta en þar er eingöngu gert ráð fyrir að mæla efna- og eðlisfræðilega þætti, að vísu einnig saurbakteríur. Ennfremur virðist vanta að gerðar séu mælingar á grunnástandi hvað varðar lífríki, tegundir, þéttleiki o.s.frv., m.a. þar sem álagið verður mest og einnig t.d. mælingar á þungmálmum í dýrum.

Náttúrufræðistofnun gerði á sínum tíma ekki sérstakar athugasemdir við matsáætlun fyrir hreinsistöðina en í henni var stutt umfjöllun um lífríki og ekki hægt að skila það öðruvísi en svo að fjallað yrði um lífríki og hugsanlega áhrif þar á í frummatsskýrslu. Á bls. 56 í frummatsskýrslunni segir um athugasemdir Hafrannsóknarstofnunar: „Telur Norðurorka að mat á líffræðilegum gæðaþáttum botnþörunga, botndýra og svifþörunga, svo og mat á ástandi vatnshlotsins.....eigi frekar að vera viðfangsefni endurskoðunar á skilgreiningu viðtakans árið 2019 en hluti af mati á umhverfisáhrifum.“ Þetta er afstaða sem ekki virðist vera í samræmi við lög um mat á umhverfisáhrifum og einkennilegt ef framkvæmdaraðili getur valið frá mat á áhrifum framkvæmdar á lífríki, sem er ein meginástæða þess að mat á umhverfisáhrifum fer yfirleitt fram, og vísað í síðari tíma endurskoðun á viðtakanum. Þó allt bendi til þess, í þessu máli, að verið sé að bæta umhverfisaðstæður þá undanskilur það varla framkvæmdaraðila frá að meta áhrif á lífríki og sýna þá fram á hvaða áhrif og breytingar verða til bóta eða til hins verra, staðbundið og í heildina. Úttekt núna er einnig þáttur í að

skilgreina viðtakann síðar.

Í athugasemdum Hafrannsóknastofnunar við matsáætlun var bent á áhrif þess að sífellt meira plast/plastagnir berast út í náttúruna og hafa þar neikvæð áhrif en stofnunin taldi að þetta þyrfti að skoða sérstaklega og þá væntanlega með betri hreinsun í huga. Svo virðist sem þessu vandamáli sé velt inn í framtíðina í frummatsskýrslunni t.d. með þeim rökum að eðlilegra sé að minnka plastnotkun almennt sem vissulega getur verið rétt. Það er ekki að sjá að framkvæmdaraðli, Akureyrarbær/Norðurorka, komi fram með einhverja lausn hvað þetta varðar í frummatsskýrslunni og taki afstöðu til vandamálsins, sem auðvitað er ekki eingöngu Akureyrarbæjar, en ný hreinsistöð gefur tækifæri til að taka frumkvæði á þessu sviði.

Virðingarfyllt

Trausti Baldursson
forstöðumaður vistfræði- og ráðgjafadeildar

